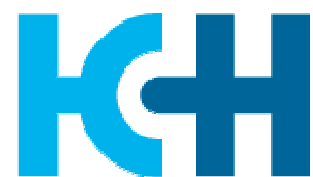

Learning company

Samenhang tussen doelen learning company en examenprogramma's vmbo

Toelichting

Inhoud

1. Learning company in het vmbo	3
• Relatie met de examenprogramma's in de sector economie	3
• Ondersteuning binnen de school	4
• Ondersteuning door Jong Ondernemen	4
2. Toelichting op het document Learning company. relatie met examenprogramma's	5
3. Een praktijkvoorbeeld: de learning company in de theoretische leerweg, sector economie	6

1 Learning Company in het vmbo

De learning company is een leuke en leerzame manier om vmbo leerlingen in contact te brengen met ondernemerschap en om ondernemend gedrag te bevorderen. In elke sector en elke leerweg kan de learning company worden uitgevoerd. De learning company is een intensief traject.

Een school past de learning company in het onderwijs in op een wijze die aansluit bij didactiek en werkwijze van de school. De verschillende scholen maken verschillende keuzes ten aanzien van inhoud en begeleiding. De ene school zal het proces anders begeleiden en bewaken dan de andere. Deze toelichting dient u dan ook te zien als een handreiking voor de vertaling naar de eigen schoolpraktijk.

Een learning company draait ruim een half jaar tot tien maanden. Het uitgangspunt van Jong Ondernemen is om leerlingen gedurende 10 maanden ongeveer een halve dag per week te laten besteden aan de learning company. Over het algemeen wordt de learning company in het laatste leerjaar aangeboden, maar ook in het derde leerjaar wordt met de learning company gewerkt. Een keuze voor een inroostering in leerjaar drie en vier is ook mogelijk. De school is vrij in de keuze.

Voor een succesvol traject is planning belangrijk. De learning company kan in drie fasen worden ingedeeld, een startfase, de daadwerkelijke uitvoeringsfase en de afrondingsfase. Afhankelijk van de doelstellingen van de school zal een fase meer of minder tijd vergen. Voor Handel en verkoop kan de nadruk komen te liggen op de startfase, het opzetten van de onderneming. Bij Technologie kan er meer gewicht worden gegeven aan de uitvoeringsfase met het accent op de productie. Ook kan het zijn dat puur het ervaren van ondernemen centraal staat en daarin het gezamenlijke en individuele leerproces. Het zijn keuzes van de school die daarmee ook bepalend zijn voor de tijdsfasering. Naast deze tijdsfasering loopt ook nog de tijdsfasering van Jong Ondernemen die uitgaat van een geheel schooljaar van september tot juni.

Voor veel scholen zal gelden dat met name in de eerste fase begeleiding en structurering belangrijk is, om het bedrijf op de rails te krijgen. De docent coacht de voortgang van het proces. Voor veel vmbo-leerlingen is het belangrijk dat het proces in korte opdrachten en duidelijke resultaten wordt aangeboden. Dit is belangrijk voor de motivatie van de leerlingen. Tegelijkertijd is de zelfstandigheid van de leerlingen belangrijk voor het leerproces.

Onderstaande schema geeft een mogelijke tijdsfasering aan op basis van een planning van een looptijd van tien maanden. Bijvoorbeeld van september tot en met juni of vanaf april in het derde leerjaar doorlopend tot maart in het vierde leerjaar.

1. Aanloopvergaderingen	2 à 3 maanden
• Bepalen van het product en beleid van de onderneming: bedrijfsplan opstellen	
• Functieverdeling	
• Eerste aandeelhoudersvergadering: akkoord voor de start van de uitvoering	
2. Uitvoeren van het ondernemingsplan	4 à 5 maanden
• Bedrijf en product promoten	
• Product inkopen/produceren	
• Product verkopen	
• Bedrijfsproces sturen en bewaken	
• Administratie en boekhouding	
3. Opheffing van de onderneming	1 à 2 maanden
• Jaarverslag	
• Financiële, administratieve beëindiging van de onderneming	
• Beëindigings aandeelhoudersvergadering	

Relatie met de examenprogramma's in de sector economie

Het doel van de learning company is om vmbo leerlingen een ervaring met ondernemerschap te bieden. De learning company kan in elke sector en voor elke leerweg worden uitgevoerd. Daarbij kan de relatie worden gelegd met de examenprogramma's.

De mate van aansluiting met de leerdoelen is afhankelijk van de sector en leerweg. De sector economie heeft een zeer goede match met de learning company. Het examenprogramma Handel en verkoop sluit bijvoorbeeld goed aan bij de learning company. Voor Handel en administratie geldt dat bij de learning company de bedrijfseconomische vakken goed in de praktijk kunnen worden gebracht. Bij Technologie geldt dat de aansluiting bijvoorbeeld weer groot is met het ontwikkelproces van een product, maar ook met verkoop en presentatie. De verschillende invalshoeken zijn daardoor al snel bepalend voor de onderwijsinhoudelijke accenten die in de learning company worden gelegd. Bij de theoretische leerweg in de sector economie kunnen veel onderdelen van de learning company in verband worden gebracht met het examenprogramma economie. De learning company brengt het vak economie in de praktijk. En geeft de leerlingen daarnaast een bepaalde vorm van werkervaring.

Voor alle examenprogramma's kan de relatie met de kerneenheden 1 en 2 worden gelegd. Deze hebben betrekking op leren en werken en op de beheersing van basisvaardigheden/ professionele vaardigheden. De werkzaamheden, ervaringen die leerlingen in de learning company opdoen illustreren de eindtermen, of leveren de vaardigheden die de leerlingen moeten kunnen beheersen in de betreffende eindtermen.

Bij de learning company kan een goede relatie worden gelegd met eindtermen van verschillende beroepsgerichte examenprogramma's vmbo. Dit zijn de examenprogramma's:

- Handel en verkoop
- Handel en administratie
- Mode en commercie
- Technologie

In de theoretische leerweg in de sector economie kan een goede relatie worden gelegd met het vak economie. Verder is er bij alle leerwegen relatie te leggen met diverse onderdelen van het examenprogramma Nederlands. Voor alle examenprogramma's geldt dat er een relatie kan worden gelegd met de eerste twee kerneenheden.

Ondersteuning binnen de school

Binnen school is op verschillend vlak veel expertise waarvan bij de learning company gebruik kan worden gemaakt. Dit vereist afstemming en goede afspraken, onder andere vanwege de tijdsplanning van de learning company.

Voor het bedrijfseconomische gedeelte kunt u binnen de school ondersteuning vragen aan docenten die boekhouden en bedrijfseconomische vakken doceren. Voor het verkooponderdeel kunnen de docenten van de afdeling Handel en verkoop, Handel en administratie, Mode en commercie ondersteunen. Voor de presentatievaardigheden kunnen docenten Nederlands maar ook docenten Handvaardigheid en tekenen een ondersteunende rol vervullen. Wanneer leerlingen zelf gaan produceren kan ook de docent Techniek of de docent Handvaardigheid de leerlingen nog met raad en daad bijstaan. Een en ander is echter wel afhankelijk van de organisatie van en mogelijkheden binnen de school.

Ondersteuning door Jong Ondernemen

Jong Ondernemen ondersteunt met name via informatie op de website. Daarnaast is de Stichting Jong Ondernemen bereikbaar voor vragen. Dit kan telefonisch of per e-mail.

2 Toelichting op het document ‘Learning company, relatie met examenprogramma’s

In het document ‘Learning company, relatie examenprogramma’s ...’ wordt per fase een omschrijving gegeven van de onderdelen die in die fase aan de orde komen. Daarbij is een link gelegd met de examenonderdelen. Doel van het document is om een handzaam overzicht te bieden van de onderdelen die in de learning company voorkomen en daarbij een relatie te leggen met een examenprogramma.

Toelichting per onderdeel.

In de learning company zijn drie fasen te onderscheiden:

- De startfase
- De fase van de uitvoering van het bedrijfsplan
- De fase van beëindiging van de learning company

Daarnaast doen leerlingen gedurende de gehele fase sociale en communicatieve vaardigheden op. Deze zijn als een aparte, nulfase, beschreven.

Fase		examenprogramma
Omschrijving	Beschrijving van de fase	
Gewenst resultaat	‘leerdoelstelling’	
Duur fase	Indicatie van de duur van de fase: nader te bepalen door de docent.	

Fase		examenprogramma	
Kernvaardigheden	Aspecten	Koppeling examenprogramma’s	Aansluitende lesinhoud
Onderdelen die in die fase aan de orde komen. Soms zijn deze te benoemen als competentie. Vaker zijn het meer kerntaken in een fase	Sub-onderdelen Deze staan over het algemeen in de handleiding van Jong Ondernemen	Code en naam van de kerneenheid waarin eindtermen voorkomen die aansluiten bij de vaardigheden en de verbonden aspecten	Verwijzing naar lesinhouden <ul style="list-style-type: none"> • Te koppelen lesinhoud uit de examenprogramma’s • <i>Cursieve tekst: alleen kaderberoepsgerichte leerweg(KB)</i> Voor de basisberoepsgerichte leerweg (BB) kan dit eventueel als verrijgingsdeel worden toegevoegd. - Te koppelen lesinhoud, deze komt niet in het examenprogramma aan de orde.

Met name de derde en vierde kolom zullen per examenprogramma inhoudelijk verschillen, aangezien er verwezen wordt naar het examenprogramma. De verwijzing naar de lesinhoud zal deels overeenkomen deels verschillen.

Gebruik van het document

Het document is in de bedoeld voor de docenten die met de learning company werken of gaan werken. De documenten kunnen worden gebruikt voor het ontwikkelen van leswijzers.

3 Een praktijkvoorbeeld: de learning company in de theoretische leerweg, sector economie

In het derde leerjaar kan in de theoretische leerweg de learning company de kapstok zijn voor het vak economie. Een groot deel van de te behandelen onderdelen bij het vak economie wordt dan duidelijk gemaakt aan de hand het bedrijfsproces van de learning company. Door in de lessen economie aan de learning company te werken en er de vaktheorie aan te koppelen wordt de theorie voor de leerlingen begrijpelijker en makkelijker op te pakken.

Een voorbeeld uit de praktijk

In gesprek met Peter van der Veen over de learning company bij het Anna van Rijncollege

Het Anna van Rijncollege heeft voor het derde leerjaar van de theoretische leerweg het vak economie gekoppeld aan de learning company. Schooljaar 2006-2007 is het eerste jaar dat het Anna van Rijncollege bij de theoretische leerweg de learning company heeft geïntroduceerd.

Economie in de theoretische leerweg bij het Anna van Rijncollege

Het hele derde leerjaar is economie gewijd aan de learning company. De leerlingen hebben drie uur economie, een enkel uur en een blokuur. De leerlingen hebben voor economie geen boek. In het vierde leerjaar komt de leerstof aan de orde die door de gekozen werkwijze nog niet behandeld is, dan wordt er weer gewerkt met een lesmethode. Er zijn dan vier lessen voor economie. Het Anna van Rijncollege werkt met lessen van 50 minuten. Door de gekozen urenverdeling is er in de vierde klas ruimschoots de gelegenheid om het vak volledig en verantwoord af te ronden en die onderdelen die nog niet in het derde leerjaar aan de orde zijn geweest te behandelen. Ook is er in het vierde leerjaar nog ruimte voor 'examentraining'.

"Sommige onderdelen gaan opeens veel sneller doordat we met de learning company werken. De leerlingen leren van het werken aan de learning company en snappen de theorie daardoor eerder en beter".

De learning company in de economielessen

In 2006-2007 zijn er per klas 3 learning companies gevormd. Elke learning company bestaat uit ongeveer 8 tot 10 leerlingen. Van der Veen geeft aan dat dit geen ideaal aantal is¹. Zes tot zeven leerlingen per bedrijfje is een beter aantal. Bij de bedrijfjes is er voor gekozen om het hele jaar met een vaste taakverdeling te werken en niet op een moment te wisselen van taken. Alleen wanneer dit niet blijkt te werken grijpt de docent in en worden taken gewisseld.

De leerlingen werken in de economielessen aan de learning company. Ze krijgen de bijbehorende theorie 'just in time' aangeboden. Peter van der Veen merkt hierbij op dat het van belang is om niet te ver vooruit te lopen met de theorie en juist heel flexibel te zijn. In het beginstadium is bijvoorbeeld de theorie van rechtsvormen behandeld. Voor boekhouden, een onderdeel dat niet in het examenprogramma economie theoretische leerweg zit, is aan een externe ondersteuner gevraagd om een basislesje boekhouden te geven. Bij het onderdeel verkopen, krijgen de rekenvaardigheden weer eens extra de aandacht. En zo wordt per onderdeel de theorie aangeboden. Na afronding van een onderwerp is er een toets. Iedere leerling wordt zo individueel getoetst.

Structureer de lessen!

Het Anna van Rijncollege werkt met een elektronische leeromgeving. In de klas hebben de leerlingen een aantal computers tot hun beschikking. Per les geeft Van der Veen aan wat er tijdens die les verwacht wordt van de leerlingen. Lesmateriaal en opdrachten kunnen in de elektronische leeromgeving worden klaargezet. Opdrachten worden via de elektronische leeromgeving ingeleverd. Leerlingen die de opdracht te laat inleveren krijgen een onvoldoende, en moeten extra moeite doen, om alsnog een voldoende te behalen. "Zonder een elektronische leeromgeving is de rompslomp veel groter", aldus van der Veen. Om te kunnen bepalen wat leerlingen geleerd hebben houdt iedere leerling een logboek bij.

¹ Per ingang van schooljaar 2007-2008 heeft Jong Ondernemen het aantal leerlingen per learning company aangepast.

De tijdsfasering

Het eerste halfjaar is vooral tijd besteed aan het opzetten van de learning company, het organiseren van de aandeelhoudersvergadering en het inkopen. Vanaf januari/februari is de fase van verkopen ingegaan. Dit loopt nog tot ongeveer mei. Daarna wordt de balans op gemaakt, de laatste aandeelhoudersvergadering gehouden en worden de bedrijfjes opgeheven.

De ervaringen

“Leerlingen leren erg veel van de learning company. Ze zijn veel actiever. De leerlingen uiten wel de kritiek dat ze veel moeten doen. Ze vinden het echter ook leuk. Voor de docent is het een aanzienlijk andere manier van lesgeven. Er komen bij de kinderen emoties los, die je in een echte organisatie ook tegenkomt. Je moet als docent daar ook wat mee doen en de leermomenten zoeken

Het Anna van Rijn heeft in dit eerste jaar de learning company alleen aan het vak economie gekoppeld. In het komende jaar zal ook de koppeling worden gelegd met Nederlands (solliciteren, vergaderen, verslagleggen) en tekenen (reclame). Peter van der Veen adviseert kleinschalig te beginnen, het vooral niet meteen te groot aan te pakken.